

ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ IN MEMORIAM

Ιπποκράτης Γιατζίδης Ομότιμος Καθηγητής της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών (1923–2013)

*«Μαζεύω τα σύνεργά μου: Όραση,
ακοή, γέψη, όσφρηση, αφή, μυαλό,
βράδυνασε πια, τελεύει το μεροκάματο,
γυρίζω σαν τον τυφλοπόντικα σπίτι μου,
στο χώμα. Όχι γιατί κουράστηκα να δουλεύω,
δεν κουράστηκα, μα ο ήλιος βασιλέψε»*

N. Καζαντζάκης, Αναφορά στον Γκρέκο

Ο καθηγητής Ιπποκράτης Γιατζίδης, ο θεμελιωτής της σύγχρονης Νεφρολογίας στην Ελλάδα, ο Ακαδημαϊκός Δάσκαλος, ο Άνθρωπος-Γιατρός, ο σοφός Ερευνητής, μας αποχαιρέτησε στις 27 Αυγούστου 2013.

Είναι πολύ δύσκολο, πραγματικά, να αναφερθεί κάποιος στον καθηγητή Ιπποκράτη Γιατζίδα. Υπάρ-

χουν τόσα πολλά που μπορούν να γραφούν, αλλά και πολύ περισσότερα όσα δεν μπορούν να αποτυπωθούν στο χαρτί, γιατί είναι βιώματα των ανθρώπων που είχαν την εξαιρετική ευλογία να εργαστούν και να μαθητεύσουν «παρά τους πόδας του». Είναι αυτά που δύσκολα κατανοεί κάποιος διαβάζοντας ένα κείμενο, εκτός αν είχε ζήσει και εργαστεί δίπλα στον Άνθρωπο αυτόν, για να αντιληφθεί το ηθικό ανάστημά του, τα υψηλά ακαδημαϊκά του προσόντα, την πραότητα και τη γλυκύτητα της προσωπικότητάς του. Συνδύαζε με αριστουργηματικό τρόπο το σοφό ερευνητή,

το δάσκαλο, το γιατρό, πλαισιώνοντας όλα αυτά με υποδειγματική ταπεινοφροσύνη και έλλειψη κάθε ματαιοδοξίας και επίδειξης, χαρακτηριστικά που σπάνια πλέον συναντά κάποιος σήμερα.

Ο Ιπποκράτης Γιατζίδης γεννήθηκε στην Αθήνα στις 22 Σεπτεμβρίου 1923 και έλαβε το πτυχίο του από την Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών το 1950.

Η ερευνητική του δραστηριότητα άρχισε το 1953 και συνεχίστηκε αδιάλειπτα μέχρι πριν από λίγα χρόνια όταν ηττήθηκε, από τις λίγες φορές στη ζωή του, στη μάχη με τον πανδαμάτορα χρόνο που του αφαίρεσε όλη την καταπληκτική πνευματική του ικμάδα.

Τα αποτελέσματα της έρευνάς του αλλά και η κλινική προσφορά του ανακούφισαν εκατομμύρια νεφροπαθών σε όλο τον κόσμο. Μεταξύ των διεθνών επιτευγμάτων του ήταν η περιγραφή και η χρησιμοποίηση της στήλης ενεργού άνθρακα, το 1964, ως μεθόδου εξωνεφρικής κάθαρσης, που παραμένει, έως σήμερα, γνωστή στη διεθνή βιβλιογραφία ως «Τεχνητός Νεφρός Γιατζίδη» (Yatzidis' charcoal artificial kidney). Είναι η ανακάλυψή του αυτή που τον καθιέρωσε στο διεθνές επιστημονικό στερέωμα και τον κατέστησε σημαντικό μέλος της παγκόσμιας νεφρολογικής κοινότητας.

Όνειρό του ήταν πάντοτε η δημιουργία μιας πρότυπης Πανεπιστημιακής Νεφρολογικής Μονάδας στην Ελλάδα και γι' αυτό ενθάρρυνε και παρότρυνε συνεχώς τους νέους συνεργάτες του να μετεκπαιδευτούν στο εξωτερικό, να αποκομίσουν γνώσεις και εμπειρία που θα τις έθεταν, επιστρέφοντας, στην υπηρεσία των Ελλήνων ασθενών.

Στον Καθηγητή Γιατζίδα είχαν προσφερθεί σημαντικές θέσεις σε διακεκριμένα ερευνητικά κέντρα του εξωτερικού. Εκείνος όμως επέλεξε, μετά από τη μετεκπαίδευσή του στο Ερευνητικό Κέντρο Νεφρικής Ανεπάρκειας Claude Bernard της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου του Παρισιού, να επιστρέψει, το 1959, στην Ελλάδα και να συμβάλει στη θεμελίωση της σύγχρονης Νεφρολογίας στην πατρίδα μας. Είναι αξιοσημείωτο ότι το μεγάλο ερευνητικό του έργο με διεθνή αντίκτυπο εκπονήθηκε κατά το μεγαλύτερο ποσοστό του στον ελλαδικό χώρο.

Η Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, αναγνωρί-

ζοντας την προσφορά του, τού απένειμε το 1990 τον τίτλο του Ομότιμου Καθηγητή λίγο μετά από την αναγόρευσή του σε Καθηγητή Α΄ βαθμίδας. Είναι, όμως, χαρακτηριστικό ότι σε ψήφισμα που εξέδωσε η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου Αθηνών αναφέρεται ότι αυτό «έπρεπε να έχει πραγματοποιηθεί πολύ νωρίτερα, κρίνοντας ότι η εκλογή ήταν μια πράξη που τιμά το ίδιο το Πανεπιστήμιο».

Τα τελευταία χρόνια, μετά την αποχώρησή του από την ενεργό πανεπιστημιακή υπηρεσία, το Εργαστήριο Πειραματικής Χειρουργικής και Χειρουργικής Έρευνας της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών θεώρησε υψίστη τιμή να τον φιλοξενήσει στις εγκαταστάσεις του και να του παραχωρήσει όλες τις δυνατότητες για τη συνέχιση των ερευνητικών του δραστηριοτήτων, αλλά παράλληλα και την καθοδήγηση των νέων επιστημόνων του ιατροβιολογικού χώρου στην έρευνα. Ήταν τυχεροί όσοι βρέθηκαν κοντά του και βίωσαν εξαιρετικές στιγμές μύησης στην έρευνα αλλά και γλαφυρές ανθρώπινες διηγήσεις από την τόσο σπουδαία διαδρομή του, διανθισμένες με χιούμορ και ευγένεια, χαρακτηριστικό των ιδιαίτερα ευφυών ανθρώπων.

Τα παρακάτω λόγια του αείμνηστου Καθηγητή με τα οποία υποδέχθηκε, στην πρώτη συνάντηση μια υποψήφια διδάκτορά του, αποτυπώνουν στο χαρτί την αύρα αυτής της εξέχουσας επιστημονικής προσωπικότητας: «*Ουκ εν τω*

πολλώ το ευ, τις δημοσιεύσεις δεν τις ζυγίζουμε στη ζυγαριά για να δούμε το βάρος τους».

Καλό ταξίδι σοφέ και γλυκέ μας Δάσκαλε. Το μεγαλύτερο επίτευγμά σου ήταν ότι μας άφησες το παράδειγμα ενός ακούραστου και ταπεινού μαθητή του Πατέρα της Ιατρικής Επιστήμης, το όνομα του οποίου τίμησες με τον καλύτερο τρόπο.

Θα ζεις πάντοτε μέσα στις καρδιές μας...

Α.Ε. Γιάννη

Χημικός, Διδάκτωρ Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ

Π.Ε. Καραγιαννάκος

Ομότιμος Καθηγητής ΕΚΠΑ

Δ. Περρέα

Καθηγήτρια ΕΚΠΑ, Εργαστήριο Πειραματικής Χειρουργικής και Χειρουργικής Έρευνας «Ν.Σ. Χρηστέας», Ιατρική Σχολή, ΕΚΠΑ, Αθήνα

Corresponding author:

A.E. Yianni, Department of Nutrition and Dietetics, Harokopio University, 70 Eleftheriou Venizelou Ave., GR-176 71 Athens, Greece
e-mail: ayanni@hua.gr

.....